

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Prodiranje v Srbijo.

Zavezniške čete so dospele do črte Slavkovic—Rudnik—Čumič—Batočina.

Dne 29. oktobra.

Pri Drinskem južno Višegrada smo porazili sovražnika. Vzhodno od tam je potisnjen preko meje nazaj.

Zapadno Morave smo dospeli do splošne črte Slavkovic—Rudnik—Čumič—Batočina. Jugo-vzhodno Svilajna smo jurišali sovražno pozicijo na obeh straneh Režave. Vjeli smo nad 1300 sovražnikov.

Pred fronto armade generala Bojadževa se sovražnik umika. Armada ga zasleduje.

Dne 30. oktobra.

Očiščenje pokrajine pri Višegradu uspešno napreduje. Armada generala von Kövessa je vrgla nasprotnika na obeh straneh Rudnika nazaj na Gornji Milanovac. Na visoki planoti Čumič, dan hoda severo-zapadno od Kragujevca, se sovražnik še skrajno žilavo upira. Naše čete se tam še ljuto bore. Jugo-zapadno od Lapova napadajo nemški bataljoni višino Straženico. V severo-vzhodnem delu Srbije se sovražnik povsod umika.

Bolgari zasledujejo s Timoka sem. Jugo-zapadno od Knjaževca so vdrl v srbske pozicije na planini Tresibaba.

Dne 30. oktobra.

Armadi generalov von Kövessa in von Gallwita sta naskočili sovražne pozicije, vjeli nad 1000 Srbov, vplenili 2 topa in 1 strojno puško ter prodirata.

Armada generala Bojadževa nadaljuje zasledovanje.

Dne 31. oktobra.

Vzhodno od Višegrada so prodrli naši oddelki na srbsko ozemlje. Od Valjeva proti jugu prodirajoče kolone generala von Kövessa so pognale pri Razani sovražno konjenico nazaj. Neposredno severo-zapadno od Gornjega Milanovca so zajurišale avstro-ogrške čete več močno zasadenih sovražnih pozicij, pri čemer so vplenile 4 tope in 3 municijske vozove. Slavno se je udeležil teh uspehov hebski črnovojniški bataljon št. 46. Istočasno so se v boju približale nemške vojne sile od severa in severo-vzhoda Gornjemu Milanovcu ter vdrl v to mesto. Tudi napad naših čet v pokrajini severo-zapadno od Kragujevca pridobiva povsod prostora. Vrh Stazevice, ki se dviga jugo-zapadno od Lapova, je v nemški posesti.

Bolgari so prodrli na zasledovanju povsod proti zapadu. Pri Slatini, zapadno od Knjaževca, se je sovražnik predvčerajšnjim še upiral. Novejših poročil ni. Neka bolgarska kolona, ki so jo odposlali iz Pirota, se je oni čas bližala Vlasotincem.

Dne 31. oktobra.

Nemške čete armade generala von Kövessa so zavzele Gornji Milanovac. Severo-vzhodno od tod smo vrgli sovražnika ob cesti Satornja—Kragujevac iz njegovih pozicij južno od Srebrnice. Armada generala von Gallwita je potisnila sovražnika na obeh straneh Morave še delj nazaj. Pripeljali so 600 vjetnikov.

Dne 1. novembra.

V prostoru zapadno velike Morave so dosle zavezniške bojne sile z mestoma ljutimi boji z zadnjimi četami višine južno in jugo-vzhodno Gorenjega Milanovca in Kragujevca. Med 7. in 8. uro dopoldne je bila danes na arzenalu in na vojašnici v Kragujevcu razvita avstro-ogrška in kmalu potem nemška zastava. V rečnem kotu med Moravo in Rezavo so nemške čete po ljutih bojih pridobile gospodujočo višino Trimanovo Brdo.

Bolgarske sile so izvojevale na cesti v Paračin višine zapadno Planine in v nišavski dolini višine zapadno Bele Palanke.

Celotni dosednji plen nemških in avstro-ogrskih čet generala von Kövessa znaša: 20 častnikov, kakih 6600 mož, 32 topov, 9 strojnih pušk, nad 30 municijskih voz, 1 reflektor, mnogo pušk in artiljerijske municije in zelo mnogo infanterijske municije. Razentega je bilo vpljenjenih 45 starih ali razstreljenih topovskih plaščev.

Dne 1. novembra.

Nadaljujoč napad, smo vzeli višine južno od Gornjega Milanovca. V smeri na Kragujevac je sovražnik pogran preko Petrovakarja in odseka Lepenice. Kragujevac je v nemških rokah. Vzhodno od Morave smo vzeli proti žilavemu odporu Srbov Trivunovo brdo. Vjeli smo nekaj tisoč Srbov.

Kragujevac osvojen.

Dosednji največji dogodek na srbskih bojiščih je uestorno osvojeitev Kragujevca — vojaškega središča in oporišča srbske armade, kjer se nahaja edini veliki srbski arzenal. Ali so mogli Srbi svoja kragujevaška skladišča še pravočasno izprazniti, ni znano, vsekakor pa so sedaj izgubili svojo zadnjo izdelovalnico orožja in municije in bodo v bodoče navezani le na to, kar imajo seboj.

Kragujevac je igral v zgodovini srbskega naroda veliko vlogo. Do l. 1842. je bil glavno mesto avtonomne Srbije, v katere ostalih mestih, v Belgradu, Sabcu, Smederevu, Užicah so še gospodovali turški paše. Okolica Kragujevca slovi še danes kot prava srbska zemlja, tu so doma Šumadijci, katerih ime je v Srbiji predvsem popularno.

V novejšem času so zgradili Srbi v Kragujevcu svoj veliki arzenal in mesto, ki ima slikovito lego ob Lepenici, se je zelo razvilo. V normalnih časih je štel do 15.000 prebivalcev. S fronte Gornji Milanovac—Kragujevac imajo naše čete le še kratko in ne pretežavno pot v dolino Goljske Morave, v kateri ležita Čačak in Kraljevo.

Naše čete so pričele z operacijami na črnogorski meji.

Dne 2. novembra.

Na črnogorski meji so pričele naše čete na številnih krajih napadati. Zavzeli smo obmejne višine Troglav in Orlovac, jugo-vzhodno od Avtovca in dominirajoče višinske pozicije na Vardaru, severo-vzhodno od Bileče. Na črti jugo-vzhodno od Višegrada, ki smo jo zavzeli, smo odbili črnogorske protinapade.

Armada pehote von Kövessa je dospela v prostor severno od Požege, ter prekoračila črto Čačak—Kragujevac.

Armada generala von Gallwita stoji na višinah vzhodno od Kragujevca in severno od Jagodine v boju.

Zavezniške čete v dolini Goljske Morave.

Dne 2. novembra.

Severno in severo-vzhodno Čačka smo izsilili izhod iz gorovja južno Gornjega Milanovca v dolini zapadne Goljske Morave. Čačak je zaseden. Višine južno Kragujevca so osvojene. Na obeh straneh Morave je prekoračena splošna črta Bagrdan—Despotovac.

Armada generala Bojadževa je zavzela dne 31. oktobra brdo Bezdan, zapadno Slatine, ob cesti Knjaževac—Sokobanja, ter višine na obeh straneh Turje, vzhodno Svrlijga. V dolini Nišave, severo-zapadno Bele Palanke je prekoračila Vrandol.

Dne 3. novembra.

Avstro-ogrške sile, ki se bore proti Črnigori, so vzele z naskokom južno od Avtovca na sov-

ražnem ozemlju ležečo višino Bobijo in tri druge gorske vrhove, ki so jih Črnogorci trdovratno branili. Pri naskoku na postojanko Bobija smo zaplenili en 12 cm top italijanskega izvora.

Od zveznik bojnih sil, ki operirajo v Srbiji, je vkorakal nek avstro-ogrski oddelek v Užice. Druge c. in kr. čete se bojujejo južno in južno-vzhodno od Čačka. Južno od ceste, ki vodi iz Čačka v Kragujevac in na višinah severovzhodno od Kragujevca in severno in severovzhodno od Jagodine so pridobili napadi avstro-ogrskih in nemških sil kljub najvztrajnejšemu sovražnemu odporu povsod na prostoru. V Kragujevcu je zaplenjenih 6 topov, 20 cevi topov, 12 metalcev min, nekaj tisoč pušk, veliko streliva in vojnega materijala.

Nemško poročilo.

Dne 3. novembra.

Nemške čete armade generala Kövessa so ujele včeraj 350 mož in so zaplenile 4 topove.

Armada generala pl. Gallwita je v zadnjih dveh dneh ujela 1100 Srbov.

Armada generala Bojadževa je vrgla sovražnika zahodno od Platinice na obeh straneh ceste Zaječar—Paračin, ujela je 230 Srbov in zaplenila 4 topove.

Južnozapadno od Knjaževca zasledujejo bolgarske čete, ki so vzele obmostje pri Svrlijku, prekoračile Svrlijki Timok in prodirajo čez goro Ples (1327 m) in čez Kulijansko (1369 m) na Nišavo. Vjele so 300 Srbov in zaplenile dve strojni puški.

Sile, ki so prodrle na Nišavo, so se umaknile pred premočnim napadom. Goro Bogov (1154 m) zahodno od Bele Palanke drže.

Zasedenje Kragujevca.

Iz vojnega časnikarskega stana poročajo: Na višinah severno Kragujevca so se Srbi še ljuto upirali, končno pa so se morali umakniti. Kragujevac je bil že popreje evakuiran in Srbi so razstrelili tudi vse vojaške naprave. Kot prva je prišla v mesto patrolja našega 70. pešpolka, ki je razobesila črnožolto zastavo, kmalu nato so prikorakale nemške čete, ki so mesto zasedle.

Boji ob črnogorski meji. — Nemci v Jagodini. — Bolgari prodrli do Boljevca.

Dne 4. novembra.

Vzhodno od Trebinja se vrši napad na črnogorske obmejne pozicije. Zapadno od Bileče in južno od Avtovca smo odbili v tam izvojevanih pozicijah sovražne sunke. Na gori Bobiji je prišlo do boja z ročnimi granatami.

Zlomili smo sovražnikov odpor v prostoru pri Kragujevcu in Jagodini. Sovražnik se umika.

Od armade generala von Kövessa so prodrle avstro-ogrške čete preko Požege. Zveza med Užicami in skupino, ki se bojuje vzhodno od Višegrada, je vzpostavljena. Jugo-zapadno od Čačka smo vrgli sovražnika z višin, ki obvladujejo dolino. Druge avstro-ogrške kolone so zavzele višine Stolico in Lipnico Glavnico ter potisnile Srbe na hrbet Drobna nazaj.

Nemške čete so vkorakale v Jagodino.

Od bolgarskih sil je prodrla ena kolona do Boljevca, jugo-zapadno od Zaječara, druga je zavzela goro Lipnico, severo-vzhodno od Niša. Napadi Bolgarov, jugo-zapadno Prirota, pridobivajo prostora.

Zavezniške čete se bližajo Kraljevu. — Bolgari 10 km pred Nišem.

Dne 4. novembra.

Naše čete prodirajo proti žilavemu sovražnikovemu odporu na obeh straneh gorovja Kozlenik, severno Kraljeva. Vzhodno od tam smo prekoračili splošno črto Čakuta—Velika Pčelica—Jagodina. — Vzhodno Morave se sovražnik umika. Vjeli smo 650 mož.

Armada generala Bojadževa je zavzela Valakonje in Boljevac (ob cesti Zaječar—Paračin) ter je prodrla iz Svriliga na Niš, zajurila Kalafat (10 kilometrov severo-vzhodno Niša).

Položaj na srbskem bojišču.

Po padcu Kragujevca ne preostaja srbski armadi ničesar drugega, kakor da se umakne v smeri na Črno goro. Iz doline Goljske Morave vodijo proti jugu tri dobre ceste: ena iz Požege na Sjenico in Nevlje, druga iz Kraljeva ob Ibaru na Novi pazar in Kosovo, tretja iz Kruševca na Kuršumljo ter Prištino ozir. Kosovo polje. Prva cesta je za Srbe že neporabna, ker so naše čete že v Požegi, tretja je že danes opasna, ker se bližajo Kosovu Bolgari, ki so udarili iz Skoplja čez Kačanik. Položaj srbske armade postaja torej zelo težaven.

Računati se mora, da se bodo Srbi umaknili na Črno goro. Tam se bodo morali vsled velikih izgub, ki so zadele srbsko artiljerijo, znova koncentrirati. Italija jih bo preskrbela z municijo in živem. Curiški listi so izračunili, da so avstrijske, nemške in bolgarske države zasedle že eno celo petino srbskega ozemlja.

* * *

Bombardiranje bolgarske obale.

Iz Bukarešte poročajo: Bombardiranja bolgarske obale se je udeležilo celokupno rusko črnomorsko brodogradništvo, izvzemši nove naddreadnoughte tipa „Imperatrice Marija“. Kakor se čuje, gore Varna, Burgas in Evksinograd. Bolgarske baterije so zadele neki ruski parnik, ki je naglo odplul. Vojne ladje so spremljali številni transportni parniki, kar znači, da so se Rusi morda nameravali izkrcati. V Besarabiji je opazati živahno gibanje čet. Mnogo parnikov se nahaja v Renih pripravljenih za odhod.

Turške čete na severozapadni bolgarski meji.

Na severozapadno bolgarsko mejo je pripelo 5 turških divizij pod Goltzem pašo. Bolgari so razdrli vse ceste v smeri na Silistrio.

Bolgari pred Prilepom.

„Times“ javljajo iz Aten: Bolgari, ki prodirajo iz Velesa na Bitolj so dospeli do gorovja Babuna. Srbi so se umaknili za Prilep na Bitolj. Bitoljsko prebivalstvo je zbežalo na grško ozemlje.

Vrhovni zapovednik ruske armade proti Bolgariji.

Za vrhovnega zapovednika ruske armade, ki bo udarila na Bolgarijo, je imenovan general Brusilov.

Bolgarski uradni dementi.

Agence Télégr. Bulgare dementira poročila pariške „Agence des Balcan“ razširjane obrekovalne vesti o postopanju bolgarskih čet v osvojenem ozemlju. Pravljice o bolgarskih grozovitostih so bedaste izmislicine. Ismišljena je tudi vest, da se borijo turške čete skupno z bolgarskimi.

* * *

Ruska meja proti Romunski.

Brzojavka iz Galaca poroča, da Rusi vročno utrjujejo svojo mejo proti Romunski. Okolico Izmaila in dolino Pruta so zasedle močne ruske čete. V ruskem mestu Reni ob Donavi sta zbrana dva kora. V torek je prišla v Reno težka artiljerija.

Nove ruske ponudbe Romuniji.

Berolinska „National Zeitung“ poroča: Dne 23. oktobra je imel ruski poslanik Poklevski Kozjel dolgo konferenco z romunskim ministrskim predsednikom, kateremu je predložil nove ponudbe četverozveze za slučaj, da opusti Romunija svojo nevtralnost. Romunija naj dobi celo Sedmograško, velik del Besarabije, tudi bolgarska pristanišča Varna, Burgas in Dedeagač ingrajo pri tej ponudbi važno vlogo.

Romunsko ministrstvo.

Spremembe v romunskem ministrstvu se tičejo zunanjega, vojnega, trgovskega, notranjega in justičnega portfelja. Bratianu izroči vojno ministrstvo generalu Steliani, sam pa prevzame zunanje ministrstvo, notranji minister postane predsednik romunske zbornice Pherikide.

Stališče Romunije.

V poloficijoznem romunskem „Vitorulu“ označuje nek visok romunski državnik stališče Romunije nekam sledeče:

Romunija je odločena, da se v balkanske dogodke ne vmešava. V Sofiji sicer romunska vlada ni podala nikakih zagotovil in Bratianu se z Bolgari ni ne posredno, ne neposredno pogajal, toda mi ne nameravamo intervenirati, tudi če bi nam grozila popolna obkolitev. Obkoljeni smo bili faktično že tisti dan, ko so se Bolgari tajno sporazumeli z Nemci. Mi ne interveniramo, ker ni intervenirala ententa pred nami in pravočasno. Kar smo mogli storiti, smo storili; prepovedali smo prevoz municije za Turčijo. Nemci si hočejo sedaj

za ta transport prokrčiti pot preko Balkana. Dolžnost entente je bila, da jim to pot pravočasno zapro. Če bi imela četverozveza danes 450.000 mož na Balkanu in Grško na svoji strani, potem bi ona lahko dlktirala in mi bi bili seveda sli ž njo. Kakor pa stoji stvari danes, ne moremo ničesar, kakor da čakamo, kako se dogodki razvijajo. Če spravijo zavozniki veliko armado na Balkan in če Srbija tako dolgo vzdrži, potem bomo položaj zopet preizkusili in videli, kaj je napraviti. Romunija se z Atenami in s Sofijo ni pogajala. O Venizelosu smo bili prepričani, da je zmaga njegove politike zasigurana. V Sofiji pa nismo hoteli storiti nobenega koraka, ker smo vedeli, da bi bila Bolgarija takoj vse sporočila centralnim državam. Za mobilizacijo se nismo hoteli angažirati. Danes smo za nevtralnost, dokler se situacija na Balkanu ne spremeni in nam ne omogoči zmagovite akcije. Nevtralni smo v pričakovanju, da se dogodki za nas ugodno razvijajo.

Posebno vojaško odposlanstvo četverozveze v Bukarešti.

Pariški listi javljajo, da namerava četverozveza odposlati posebno vojaško-polično misijo v Bukarešto.

* * *

Grška zagotavlja svojo udanost četverozvezi.

Iz Rima in Pariza poročajo uradno, da sta tamošnja grška poslanika v imenu grške vlade izjavila, da so vse vesti, kakor da bi Grška nameravala delati ententi kakršnekoli težkoče, gole izmislicine, ki naj bi zasejale med Grško in četverozvezo nezaupanje in ustvarile v zapadnih državah sovražno razpoloženje proti Grški. Grška vlada dementira posamič nekatere najvažnejše teh vesti, tako ono o posebnem odposlancu kralju Konstantinu pri bolgarskem kralju, ter vest, da namerava Grška preprečiti nadaljne izkrcavanje četverozveznih čet v Solunu. Grška poslanika v Rimu in Parizu sta povdarjala, da je Grška že dosedaj storila Srbiji in ententi neprecenljive usluge in da jih bo tudi v bodoče.

Grška nevtralnost ogrožena?

„Pester Lloyd“ javlja iz diplomatskega vira iz Sofije: Kakor zatrjujejo vplivni grški politiki, postaja pritisk četverozveze na Grško vedno večji. Grška vlada je vedno manj gospodar v lastni hiši. Zato se ne da brezpogojno zaječiti, da bo ostala Grška nevtralna, akoravno sta kralj in armada za ohranitev nevtralnosti.

Italijanska ofenziva.

Bitka na primorski fronti zopet oživela.

Dne 29. oktobra.

Včeraj je italijanska druga in tretja armada zopet pričela s splešnim napadom z vso močjo. Bitka se je tako zopet vršila ob celi primorski fronti. Pred pehotnim napadom se je vršila artiljerijska priprava, ki se je povišala v več odsekih do bobnečega ognja in dosegla zlasti proti goriškemu mostišču ljutost, kakršne dosedaj še ni bilo. Ali ne ta ogenj, ne sledeči juriš niso mogli naših čet omajati. Zopet so krvavo zavrnile sovražnika na celi fronti. Obdržale so brez izjeme svoje na mnogih krajih razstreljene pozicije. Ako je sovražnik vdrl tu ali tam v kak jarek, je bil s takojšnjim protinapadom iz njega pregnan. Težkemu dnevu, ki se je končal s popolnim neuspehom Italijanov, je sledila mirna noč.

Tudi na fronti ob Dolomitih traja dalje sovražna napadalna delavnost v nezmanjšani meri. Tu je naperil sovražnik svoje najhujše napore na Col di Lana, pred katerim se je razbilo že toliko napadov in tudi včeraj dva nova.

Neki italijanski letalec je metal bombe na grad Miramar.

Dne 30. oktobra.

Na soški fronti je potekel včerajšnji dan v odseku goriškega mostišča znatno bolj mirno. Samo posadka mostišča v Tolminu je morala odvrniti še močen napad. Pred Gorico je trajal sovražni artiljerijski ogenj z največjo silo do večernih ur. Italijanske poskuse, napasti Monte Sabotino in naše pozicije zapadno od Pevme smo odbili. Tudi na višini pri Podgori so ostali po ljutih bližinskih bojih vsi naši jarki v posesti svojih braniteljev. Od italijanske tretje armade se bori že mnogo delov doslej zadržanih moči proti Dobrdomski vis. planoti. To pa ne more ničesar izpremeniti na položaju. Kjer se sovražni napadi niso izjalovili že vsled topovskega ognja, so se razbili ob trdnem zidu naše pehote. Na fronti v Dolomitih je vzel nasprotnik z desetkratno premočjo svojih sil našo prednjo pozicijo na Col di Lana. Sovražne napade v pokrajini Tonale smo krvavo zavrnili.

Dne 31. oktobra.

Tudi včeraj so ponovili Italijani svoje napade na najbolj izpodbijane točke mostišč v Tolminu in Gorici ter na več točk kraške visoke

Zopetna politična kriza na Grškem — Kabinet Zaimis je demisijoniral.

Med razpravo o vojaških zakonskih predlogih je prišlo v grški zbornici med vojnim ministrom in venizelistično večino do incidentov. Ministrski predsednik Zaimis je zato zahteval zaupnico. Venizelos je izjavil, da liberalci ne morejo podpirati vlade, katere politika je za državo neresnična. V debato so posegli voditelji vseh strank. Vlada je ostala s 114 proti 147 glasom v manjšini. Ker ji je zbornica tako izrekla nezaupnico je Zaimis izjavil, da je ministrska kriza očitna ter je prosil zbornico, da se odgodi, dokler ne bo sestavljen nov kabinet.

Zaimis se je podal opoldne h kralju, da mu izroči prošnjo ministrstva za odpust. Venizelosu sovražni listi smatrajo, da bo zbornica razpuščena.

Venizelosovi načrti.

Venizelos se je napram ameriškim časnikarjem izjavil, da bo, čim pride zopet na krmilu, Bolgariji takoj napovedal vojno. To je moralna dolžnost Grške napram zaveznici Srbiji, pa je tudi edino samobrambno sredstvo, kajti zmagovita Bolgarija bi v par letih odvzela Grški Makedonijo ter tako povzročila katastrofo razvoja grške države.

Francozi in Angleži se pripravljajo za zimsko vojno v Srbiji.

Iz Soluna poročajo: Francozi in Angleži gradijo v Solunu ogromna taborišča in skladišča za najmanj 150.000 mož. Solun naj postane oporišče ententnih čet v zimski vojni na Balkanu.

Iz Sofije poročajo, da se hočejo Francozi in Angleži izkrcati tudi v Kavali ter si tam zgraditi svoje drugo oporišče.

Ruska vlada kupuje transportne ladje.

Iz Bukarešte poročajo, da je ruska vlada v zadnjem času kupila ladje romunskih paroplovnih družb, da pomnoži število svojih transportnih ladij. Zadnji čas je kupila ruska vlada štiri večje italijanske trgovske parnike, ki so ležali začetkom vojne v romunskih pristaniščih. Te štiri italijanske ladje so odplule pod italijansko zastavo, pa z ruskim moštvom v Odeso.

Rusko municijsko skladišče zletelo v zrak.

Bukareški „Romanul“ poroča iz Burdujenija: Pred par dnevi je zletelo v zrak neko veliko rusko municijsko skladišče v bližini bukovinske meje.

planote pri Doberdobu. Tako je prišlo zopet do ljutih bližinskih bojov, ki so na več krajih trajali tudi ponoči in so se povsod končali tako, da so obdržale naše čete svoje pozicije v posesti. Na tirolski fronti smo zopet krvavo odbili sovražne napade v pokrajini Tonale. Na polju pred našimi utrdbami na Col di Lana je zavlada mir. Kakor povsod, tako je tudi tu glavna pozicija v naših rokah.

Dne 1. novembra.

Dne 8. oktobra pričeti, dne 28. oktobra s svežimi četami obnovljeni naval Italijanov na našo primorsko fronto, odjenjuje. Včeraj je izvršil sovražnik zaman še dva sunka na severni rob Dobrdomske visoke planote z močnimi, na mnogih drugih mestih s slabejšimi silami. Njegov napad pa ni več splošen. Ako tudi boj še vzplamti, od italijanske vojne uprave z velikimi besedami naznanjena, na bojni fronti z najmanj 25 pehotnimi divizijami poskušena ofenziva, se je zlomila ob nemajnem zidu naših zmagovitih čet, dvetedensko bitko ob Soči je dobilo naše orožje, naša bojna fronta je skozinskoz nespremenjena. Istotako so obdržali branitelji Tirolske in Koroške svoje od začetka vojne junaško vzdržane pozicije trdno v svojih rokah. S tem uspehom je naša oborožena sila vnovič dokazala, kako ničeve in nevzdržne so vse zahteve nekdanjega zaveznika glede južno-zapadnega obmejnega ozemlja, o katerem je mislil, da ga bo mogel z zahrbtnim napadom iz zasede na lahek način zavojevati.

V bojih druge polovice meseca oktobra je izgubil sovražnik najmanj 150.000 mož.

Italijani so se hoteli polastiti Gorice.

Dne 2. novembra.

Včeraj so se vršili na Goriškem zopet hudi boji. Pri tem je nastopilo na italijanski strani več s tirolske in koroške fronte vzetih pehotnih brigad. Uporablajoč ta ojačenja, je poskusil sovražnik za vsako ceno vdreti pri Gorici. Včerajšnji napadi so bili naperjeni tako proti goriškemu mostišču samemu, kakor tudi proti prostoru pri Plaveh in na obe strani gore Sv. Mihaela. Pod težjimi izgubami kakor kdaj so bili Italijani povsod odbiti. Na vrhu Podgore se boj za posamezne kose jarkov še vrši.

Italijansko armadno vodstvo je pritegnilo v boje za goriško mostišče še nekaj svojih bojnih

sil s tirolske in koroške fronte. Na vsak način, za vsako ceno hočejo Italijani predreti pri Gorici in vkorakati v mesto. Ali tudi ti ponovni poskusi na to stran ostanejo brezuspešni. Uporaba bojnih sil s koroške in tirolske fronte ne spremeni nič na izidu bitke, zgodilo pa se je to, da je obležalo nad eno tretjino teh čet v obupnih poskusih predreti fronto pri Gorici. Italijanski juriš na Gorico dne 1. novembra je bil morda najljutejši in je stal Italijane razmeroma več izgub, nego dosedANJI boji v tem odseku.

Dne 3. novembra.

Italijani so nepretrgoma nadaljevali svoje na Gorico mereče napore ob bojni črti od Plav do severnega odseka Doberdobske visoke planote. Včeraj so napadle zopet zelo močne sile. Povsod so bile odbite. V teh bojih je izgubilo več italijanskih polkov polovico svojega stanja. Danes ponoči je vrgel nek zrakov, ki se vodi, veliko bomb na mesto Gorico. Na ostalih delih južnozahodne bojne črte nobenih znamenitih dogodkov.

Ljuti naskoki Italijanov na Zagoro, Podgoro in Sv. Mihael.

Dne 4. novembra.

Napadi Italijanov na goriško mostišče in sosedne odseke trajajo še vedno. Včeraj so bili najsilnejši naskoki naperjeni proti Zogori, višinam pri Podgori in na goro Sv. Mihaela. Zopet smo sovražnika povsod zavrnili. Na višinah pri Podgori se vrše za posamezne dele jarkov še boji.

Zaplenitev nemškega trgovskega parnika v Italiji.

Dne 4. novembra.

Nemški parnik „Spitzfels“, ki se je nahajal v pristanišču Cagliari, je italijanska vlada zapleni-

la. Moštvo sestojee iz Nemcev in Azijcev, je bilo spravljeno na kopno; odpošljejo jih domov.

Odstavljeni italijanski poveljniki.

Neuspeh nove italijanske ofenzive je imel za posledico, da je odstavljenih obilo višjih oficirjev. Poveljniki pešpolkov št. 5., 21., 53. in 8. polka alpincev so stavljeni na dispozicijo, istotako več podpolkovnikov.

Generalmajorji Vespignani, Lavallea, Dalmaso in Villa so, stavljeni v dispozicijo. Padla sta infanterijska polkovnika Giletti in Buonamici.

Vpoklici neizvežbanih vojaških obvezancev v Italiji.

Rimski „Giornalle ufficiale militare“ priobčuje vpoklic vseh neizvežbanih in na dopustu na nedoločen čas se nahajajočih vojaških obvezancev tretje kategorije letnikov 1886. in 1887. na dan 6. novembra.

Italijanska jadrnica potopljena.

Italijansko jadrnico „Tibia“ je potopil pri Itali neki avstro-ogrski podmorski čoln.

Italija mora počakati.

„Petit Parisien“ poroča, da bi se bila Italija pridružila ekspediciji v Solun, ako bi bile razmere to dovolile, ali Italija je že mesece in mesece pripravljala ofenzivo na avstrijski fronti, kakor jo je javnost zahtevala. Ta ofenziva razbremenjuje Srbijo posredno, ker so morali Avstrijci poslati čete proti Italiji, ali Italija ne misli, da je storila že vse za triumf četverozeve s to ofenzivo. Ni treba misliti, da bo Italija mirno gledala, ako bodo Avstrijci prodirali proti Lovčenu, ki dominira Kotor. Ko bo italijanska ofenziva končana, bo Italija že vedela, katero karto jej je treba izigrati, ali za sedaj treba umeti, da se mora čakati.

Odbiti ruski napadi.

Dne 30. oktobra.

Zapadno od Czartorijska se boreče avstro-ogrsko in nemške čete so iztrgale sovražniku, nadaljujoče svoje napade, celo vrsto trdovratno branjenih krajev. Vjetih je bilo 18 ruskih častnikov in 929 mož, ter vpleteni dve strojni puški. S svojim ognjem smo zbili nekega ruskega letalca.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga je severo-vzhodno od Mitave zavrnila pri Plakanenu na severni breg Misse postavljene sile dva močna nočna napada ter so se pred novim napadom umaknile v glavno pozicijo na južnem bregu.

Armadna skupina generala von Linsingena je zapadno od Czartorijska vzela rusko pozicijo pri Komarovu in kraj sam. Ruski nočni protinapad je bil brezuspešen. Naskočili smo Kamjenuho, Huto-Lisovko in Bjelgov. Vjeli smo 18 častnikov in 929 mož vplenili dve strojni puški. Pri Kuklih smo zbili neko rusko letalo.

Dne 31. oktobra.

Nasproti naši fronti ob Stypi je razvijal sovražnik včeraj večjo delavnost. Naše črte v raznih prostorih je obsul z močnim artiljerijskim ognjem ter poskusil na enem prostoru priti čez Strypo, kar smo s svojim ognjem preprečili. Jugo-vzhodno od Lucka smo zopet zbili nekega sovražnega letalca. Naš napad zapadno Czartorijska je pridobil korakoma prostora. Močne ruske protinapade smo odbili.

Koncentrični ogenj armadne skupine generala feldmaršala von Hindenburga je prisilil Ruse, da so zopet zapustili kraj Plakanen na severnem bregu reke Misse.

Napad armadne skupine generala von Linsingena zapadno od Czartorijska je dosegel črto ob vzhodnem robu višin pri Komarovu, vzhodno od Podgacij. Dosežene pozicije smo držali proti opetovanim ruskim nočnim napadom deloma v ljutih bojih. Vjeli smo kakih 150 Rusov od 11 različnih polkov.

Boji pri Sieniavi.

Dne 1. novembra.

Ob Ščari so c. in kr. čete odbile nočni napad po silnem boju na pest. Na korminski fronti smo odbili več močnih nočnih napadov. Severno od Sieniave ob Strypi se razvijajo po odbitem napadu iznova silni boji.

Na severo-vzhodnem bojišču znaša oktober-ski plen c. in kr. vrhovnemu poveljništvu podrejenih armad 142 častnikov, 26.000 mož, 44 strojnih pušk, 1 top, 3 letala in drug vojni material.

Boji pri Rigi.

Dne 1. novembra.

Na obeh straneh železnice Tukum-Riga so dospele naše čete v napadu do splošne črte Ragasom-Kemern zapadno od Slock-Jaunsna. Sovražni protisunki so bili odbiti. Zapadno in jugozapadno od Dvinska smo odbili močne ruske napade. Zlasti silen je bil boj med jezerom Sventen in Il-

sen. Boj tam na posameznih točkah še traja. Posamezni sovražni sunki severno od jezera Drisvijati so se tudi izjalovili. Nasprotnik je imel velike izgube. Pri Olaju, jugozapadno od Rige smo prisilili neko rusko letalo, da se je spustilo na tla. Vodnik in opazovalec sta vjeta.

Vzhodno od Paranovičev smo odbili po bližinskih bojih ruski nočni napad.

Položaj armadne skupine generala von Linsingena je v splošnem neizpremenjen. Sovražni protisunek severno od Komarova ni imel uspeha. Čete armade generala grofa von Bothmerja so bile pri Siemikovcih ob Strypi severno od Burkanova napadene in se še bojujejo.

Nemški plen meseca oktobra.

Dne 1. novembra.

Število meseca oktobra od nemških čet na vzhodu vjetih vjetnikov plena znaša: Pri armadni skupini generala feldmaršala von Hindenburga: 98 častnikov, 14.482 mož in 40 strojnih pušk. Pri armadni skupini generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega: 32 častnikov, 4134 mož in dve strojni puški. Pri armadni skupini generala von Linsingena: 56 častnikov, 8871 mož in 21 strojnih pušk. Pri armadni skupini generala von Bothmerja: 3 častniki, 1525 mož in 1 strojna puška. Pri armadni skupini generala feldmaršala von Mackensena: 55 častnikov, 11.937 mož in 23 topov, ne glede na veliko število najdenih topov različnega liya, in 16 strojnih pušk. Skupaj torej 244 častnikov, 40.949 mož vjetih, 23 topov in 80 strojnih pušk vplenenih.

Ljuti ruski naval pri Bjenjavi se je razbil.

Dne 2. novembra.

Boji na fronti ob Stripi so trajali tudi včeraj ves dan. Sovražnik je poslal močne sile v boj ter je vdrl v globokih napadalnih kolonah pri Bjenjavi v našo pozicijo. Naše rezerve pa so ga vrgle v hitrem protinapadu zopet nazaj pri čemer je imel v ljutih krajevnih bojih velike izgube ter pustil v naših rokah 2000 vjetnikov. V pokrajini dolnjega Stira smo potisnili Ruse še bolj nazaj. Ruski protinapad izvršen, z velikim razsipanjem municije, se je razbil.

Novi ljuti boji pred Dvinskom.

Dne 2. novembra.

Južno železnice Tukum-Riga je napad armadne skupine generalfeldmaršala von Hindenburga na obeh straneh reke Aa zopet napredoval. Pred Dvinskom so se tudi včeraj vršili ljuti boji. Opetovani močni ruski napadi so bili krvavo odbiti. Boji med Svetenskim in Illeskim jezerom se še vrše. Vjeli smo nad 500 sovražnikov.

Rusi so poskušali ustaviti prodiranje armadne skupine generala von Linsingena zapadno Czartorijska s protinapadi, izvršenimi na široki fronti in v gostih trumah. Bili so z najtežjimi izgubami vrženi nazaj. Mi smo nato nadaljevali svoje napade. Pri Sjemikovcih se je bilo Rusom mimogrede posrečilo vdreti v pozicije generala grofa Bothmer-

ja. S protisunkom smo svoje jarke zopet osvojili ter vjeli nad 600 Rusov. Kraj Sjemikovce sam smo po srditih nočnih bojih danes zjutraj večinoma zopet zajurili, pri čemer smo vjeli nadaljnih 2000 mož.

Boji ob Stripi.

Dne 3. novembra.

Ob Stripi trajajo boji dalje. Rusi so nastopili z ojačenji. Severnovzhodno od Buczacza se je zlomil nek ruski napad v našem ognju. Severno od Sieniawe so se cel dan ljuto bojevali za kraj Siemikovce. Protinapad avstro-ogrskih čet, o katerem se je že poročalo, je po boju z menjajočim se uspehom dovedel, da so prepodili Ruse iz vasi in iz pristave. Sinoči so napadle nove ruske sile, izgubljene so bile zato zopet nekatere skupine hiš. Danes se bojujejo dalje. Tudi ob bjarju severno od Siemkovca se bojujejo.

Avstro-ogrsko in nemške sile pod poveljstvom generala Linsingena so vdrlle s svojimi napadalnimi silami pri Bielgewu zahodno od Čartoryska v glavno postojanko. Ujetih je 5 častnikov, 660 mož in zaplenjeni 3 strojne puške.

Pred Dvinskom so Rusi napadali dalje. Pri Ilukstu in Garbunovki smo jih odbili. Štirikrat so z nenavadno velikimi izgubami zaman napadali naše postojanke pri Gateni. Med jezeroma Sveten in Ilzen smo morali upogniti našo četo nazaj. Rusom se je tam posrečilo, da so osvojili vas Nikuliški.

Ob prekopu Oginski smo odbili sovražen sunek proti zatvornicam pri Ozaričem.

Čete generala grofa pl. Bothmer se bore še v severnem odseku pri Siemukovcu.

Boji pred Dvinskom.

Dne 4. novembra.

Pred Dvinskom se boj nadaljuje. Rusi so na raznih krajih svoje napade ponovili. S posebno močnimi silami so navalili pri Grabunovki. Tam so imeli tudi najtežje izgube. Vasi Mikuliški v ognju naše artiljerije niso mogli držati. Zasedli smo jo zopet mi.

Boji ob Stripi.

Dne 4. novembra.

Sovražnik je nadaljeval svoje napade na fronto ob Stripi. Napadi na pozicijo pri Višnjočiku in Burkanovu so se razbili pred našimi ovirami. Pred strelskimi jarki dveh bataljonov smo pokopali 500 ruskih mrtvecev. V vasi Sjemikovce, severno Bjenjave, se vrše slej ko prej boji. Avstro-ogrsko in nemške čete so kraj skoro popolnoma zopet zavzele. Število na tem prostoru vjetih znaša 3000. Tudi na dolnjem Stiru smo odbili številne sovražne sunke. Pri predvčerajšnjih bojih, zapadno Czartorijska, je vjel armadni zbor, sestavljen iz čet obeh vojsk, skupaj 5 ruskih častnikov in 1117 mož ter vplenil 11 strojnih pušk.

Nov ruski kabinet.

Reuterjev biro javlja iz Petrograda: Čuje se, da je bil Goremykin imenovan za državnega kancelarja. Kakor javljajo „Birževija Vedomosti“, ima Goremykin največjo kontrolo v stvarih zunanje politike in ga pri tem podpira bivši ruski poslanik na Dunaju, Šebeko. Car Nikolaj je sprejel prošnje za odpust ministra zunanjih del, Sazonova, poljedelskega ministra Krivošejna in državnega kontrolorja Haritonova. Minister notranjih del, Hvoštov, je imenovan za ministrskega predsednika.

Angleški parnik se potopil v Belem morju.

Tukajšnji parnik „Turid“ je rešil v Belem morju 22 mož angleškega parnika „Impress of Bretagne“, ki je zadel ob mino. Sedem mož posadke je utonilo. Preostale so prepeljali v Arhangelsk.

Boji na Francoskem.

Dne 31. oktobra.

Bavarske čete so zasedle severo vzhodno od Neuville francosko pozicijo v izmeri 1100 metrov, vjele kakih 200 mož ter vplenile 4 strojne puške in 3 metalce min. Zvečer so odbile sovražen protinapad. — V Champagni smo izgubili kos daleč naprej potisnjene nemškega jarka, severno od Le Mesnila v noči od 29. na 30. oktober vsled nadmočnega napada na tam stoječe stotnije, zasedli so ga Francozi. Pri Tahuru so popoldne naše čete napadle. Zajurilišale so Butte de Tahure (višina 192 severo-zapadno od onega kraja.) Boj je trajal vso noč. Vjeli smo 21 francoskih častnikov (med njimi 2 zapovednika bataljonov) in 1215 mož.

Boji pri Tahuru.

Dne 1. novembra.

V Champagni so Francozi popoldne pričeli pri Tahuru s protinapadom. Bili so odbiti. Dne 30. oktobra od naših čet zavzeta Butte de Tahure je ostala trdno v naših rokah. Število zadnja dva dneva vjetih se je zvišalo na 31 častnikov in 1277 mož. Pri Combresu je prišlo do živahnih bojev z bližinskim vojnim orožjem. Poročnik Bölcke

je dne 30. oktobra južno od Tahura strmoglavil neki francoski dvokrovnik ter s tem izločil iz boja šesto sovražno letalo. V pokrajini pri Belfortu se je vršilo več za nemške letalce uspešnih bojov.

Francoske izgube.

Svicarski listi poročajo s francoskega, da znašajo francoske izgube med zadnjo osemdnevno ofenzivo najmanj 90.000 mož.

Boj na morju.

Nizozemski parnik „Hamborn“ družbe Vulkan z vsebino 1229 ton potujoč iz Rotterdama v Halifax je bil zaplenjen, ker se sumi, da je ta parnik last nekega Nemca.

Portugalska in evropska vojna.

Ob izlivu reke Tajo so zasidrane angleške transportne ladje in angleške križarke. Te dni naj bi se bili vkrcali za vojno v Gibraltar deli mobilizirane portugalske armade, baje da nadomeste angleške čete, ki jih je treba drugod. Častniki so dobili zagotovilo, da portugalske čete ne bodo odposlane na kako evropsko bojišče. Medtem pa so izbruhnili na Portugalskem nemiri zaradi draginje, vsled česar čet ni bilo mogoče odposlati. Govori se da bo ministrstvo Castro padlo in da je bo nadomestilo ministrstvo Costa. Predsednik Machado skuša, najbrže pod vplivom balkanskih dogodkov, za enkrat še obvarovati Portugalsko pred nesrečo, da bi se na strani entente udeležila vojne.

Vohunstvo v Belgiji in na Francoskem.

Wolffov urad poroča: V Belgiji in na severnem Francoskem smo odkrili te dni zopet 2 veliki vohunski podjetji. V Belgiji gre za razsežno organizacijo, katere člani so bile aritirane osebe. Teh je 21 med njimi zopet 4 žene, ki so v prvi vrsti izvršile zločine proti varnosti nemške vojske. Na severnem Francoskem odkrito vohunsko organizacijo je vodila žena nekega francoskega častnika, ki je dobila osebno od vojne oblasti v Parizu svoje instrukcije in je bila potem poslana na severno Francosko. Med njenimi pomočniki, ki so bili tudi aretirani, sta še dve ženski. Tudi v tem slučaju je aretiranim dokazano vohunstvo. — V tretji vohunski zadevi v Belgiji je bila dne 26. oktobra izrečena sodba, ki se je glasila proti 9 obtoženim na smrt. Sodba je bila dne 31. oktobra izvršena.

Japonska ne bo sklepala separatnega miru.

Japonski veleposlanik je dne 29. oktobra podpisal v Londonu pogodbo, s katero se pridružuje Japonska sklepu entente, da ne bo sklepala separatnega miru.

Izgube angleške armade.

Dne 29. oktobra.

Po uradnem poročilu znašajo celotne angleške izgube na vseh bojiščih 493.294 mož, od teh 101.662 mrtvih, 317.456 ranjenih in 74.177 pogrešanih.

Položaj na zapadni fronti.

Dne 2. novembra.

Razen v nočnih sovražnih napadih na Butte de Tahure in o živahnem artiljerijskem ognju na fronti med Maaso in Moslo ni poročati nič pomembnega.

Dne 3. novembra.

Nobenih bistvenih dogodkov. Ob poteku Souchez severo-vzhodno od kraja Souchez smo načrtoma izpraznili nek naprej potisnjen, jarek, približno 100 metrov.

Vzhodno od Peroune se je moralo izkrcati neko angleško letalo v ognju naše pehote. Voznik (častnik) je ujet.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Dne 30. oktobra.

Dardanelska fronta. Naša artiljerija je potopila danes francoski podmorski čoln Turkoise. Posadka obstoječa iz 2 častnikov in 24 mornarjev, je bila vjeta. Sovražnik je na treh odsekih fronte bolj živahno streljal z artiljerijo in metal bombe. Odgovarjali smo uspešno. Nekaj sovražnih ladij se je udeležilo obstreljevanja in pri Anaforti je naša artiljerija v polno zadela sprednji del neke sovražne transportne ladje. Ladja je odplula zavita v oblak dima. Pri Ariburnu je povzročila bomba, ki so jo izstrelili naši, v nekem strelskem jarku požar, ki je trajal 2 uri. Pri Seddil Bahu je razstrelila naša artiljerija 2 sovražni poziciji za metanje bomb nasproti desnemu krilu in centru.

Dne 31. oktobra.

Na fronti ob Dardanelah je trajal krajevni ogenj tudi včeraj. Naša artiljerija je odgovarjala učinkujoče in razbila nekaj sovražnih strelskih jarkov in pozicij za metalce bomb. Pomožna ladja za iskanje min „Hyche“ se je potopila v noči 28. oktobra pri Galipoliju, kjer je trčila z drugo ladjo.

Razen posadke je bilo še 250 mož na krovu. 2 oficirja in 153 mož pogrešajo.

Dne 1. novembra.

Na fronti ob Dardanelah se ni pripetilo razen zdaj močnega, zdaj slabega krajevnega ognja nič pomembnega. V odseku Seddil Bahr sta se udeležili ognja dve sovražni križarki, ki sta brez učinka streljali v razne smeri.

Seddil Bahr in Ariburnu. Naša artiljerija je razdejala 3 sovražne pozicije za metanje bomb. Naše baterije v morski ožini so razpršile zbirajoče se sovražne čete, ki so jih opazili v Mortolimanu in Elias Burnuju.

Kavkaška fronta. Povsod smo uspešno zavrnili poskuse sovražnika v tem odseku. Sicer ni poročati ničesar.

Nova ofenziva na Galipoliju.

Glasom dobrih poročil pripravlja novi ententni vrhovni poveljnik na Galipoliju general Monro novo veliko ofenzivo ob Dardanelah. Iz Egipta so dospela številne čete na Galipoli. Turški branitelji pa so pripravljeni na vsako presenečenje.

Cesarjeva zahvala junakom na jugozapadni straži.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je izvolilo najmilostliveje izdati nastopno Najvišje lastnoročno pismo:

„Ljubi gospod stričnik, generaloberst nadvojvoda Evgen!

V najtoplejšem, hvaležnem priznavanju uspehov polnega vodstva, Vam ljubih podrejenih bojnih sil, izročam Vam Svoje armadno in brodovno povelje z današnjega dne.

D u n a j, dne 28. oktobra 1915.

Franc Jožef I. r.“

Armadno in brodovno povelje Mojim, proti Italiji se borečim bojnim silam!

Še Vas čaka marsikaj hudega! sem Vam rekel v Svojem armadnem povelju z dne 29. julija.

In tako je tudi bilo. Trije meseci, polni vročih bojov so za Vami!

Junaška hrabrost, najžilavejša vztrajnost, obćudovanja vredna požrtvovalnost vrlih čet, izborna vodstvo in skupno delovanje, polno razsodnosti in preveto najboljšega tovariškega duha vsega orožja, to je doprineslo čine, ki zagotavljajo zvesti straži na jugozapadu sijajen list v zgodovini Moje oborožene sile.

S trdnim zanašanjem gledam na Vas, Moji vrli, poln zaupanja, sem si svest, da je težka naloga, premagati hlabre, številne sovražnike, v Vaših rokah. Vem, da ne izpolnujete samo svoje dolžnosti, ne, z vestim srcem, ki bije za Vašega vojnega gospoda, za drago domovino, vršite velike čine, izkazujete se junake. Iz polnega srca pošiljam Vam Svojo zahvalo in pozdrav.

D u n a j, dne 28. oktobra 1915.

Franc Jožef I. r.“

Zahvala artiljeriji.

Cesar je izdal nadalje nastopno lastnoročno pismo:

„Ljubi gospod stričnik, feldcajmojster nadvojvoda Leopold Salvator!

Iz poročil, ki Mi prihajajo z vseh bojišč, razvidim z velikim zadovoljstvom, na kako znamenit način deluje Moja skupna artiljerija — zvesta svojemu staremu dobremu glasu — izvem, kako ostale, kar najbolj junaško se boreče čete zahvalno priznavajo mogočno artiljerijsko podporo, katere so deležne.

Vam in vsem onim, ki so neumorno sodelovali na izpopolnjevanju in napredovanju artiljerije, ki dobivajo najlepše plačilo v bogatih uspehih, izražam iz srca zahvalo.

D u n a j, dne 28. oktobra 1915.

Franc Jožef I. r.“

Tretje vojno posojilo.

S patrijotičnim navdušenjem podpisujejo ljudje iz vseh slojev tretje vojno posojilo. Ze kar se je do sedaj podpisalo, je sijajno izpričevalo, gospodarske sile avstro-ogrske monarhije in požrtvovalnosti prebivalstva. Samo ogrski magnat knez Esterhazy je podpisal deset milijonov kron. To je izgled, ki bo gotovo podkuril mnogo ljudi, da bodo svak kar mogoče mnogo podpisali vojnega posojila.

Za nadaljevanje vojne in srečno končno zmago je treba še mnogo denarja. Domovina kliče vse, naj ji pomagajo s tem, da podpišejo tretje vojno posojilo. Na bojišču se vrste uspeh za uspehom; vsak dan ovije čela naših bojevnikov z novimi lavrikami; tisti, ki doma žive, so dolžni, da pomagajo svojim bratom na bojiščih.

Čast vsega avstrijskega prebivalstva in bodočnost cele monarhije zahtevata, da se tudi tretje vojno posojilo čim sijajneje obnese. To nam pa veleva tudi srce. Zdi se nam, kakor bi slišali iz strelskih jarkov in bojnih poljan, presrečno klicanje! Darujoč življenje in kri domovini, izvojujemo zmago za zmago; naše žrtve večajo slavo cele monarhije in zagotavljajo vsemu prebivalstvu veliko, lepo in srečno prihodnost, pomagajte nam, da kronamo te zmage, posodite državi svoj denar, da nam ž njim preskrbi potrebnega orožja, potrebno hrano in potrebno obleko; če nam pomagate, izvojujemo kmalu končno zmago in priborimo mir.

Tudi če bi država zahtevala, naj ji za vojno potrebni denar darujemo, bi ji morali dati na razpolaganje vse, kar ima kdo odveč. A domovina ne zahteva tega od nas. Zahteva samo, naj ji za vojno potrebni denar posodimo in nam jamči dobre obresti, boljše, kakor bi jih mogli dobiti kjerkoli drugje. O kakih žrtvah pri tretjem vojnem posojilu torej še govora ni. Zato pa tudi nima nihče vzroka, da bi se branil podpisati vojno posojilo.

Naj tudi nikar nihče ne misli, da s podpisom vojnega posojila posodi svoj denar vladi. Naj bo vlada taka ali taka, naj ima kdo tudi pomisleke proti vladi, v sedanji vojni gre za zagotovitev obstanka in bodočnosti države proti zunanjim nasprotnikom. Posojilo se torej ne da niti vladi, niti njenim politikom, ampak domovini in njenim na bojnih poljih krvavečim i zmagujočim sinovom.

Agitacija za podpisovanje tretjega vojnega posojila je vzbudila najširše kroge vsega prebivalstva. Vsak stan in vsak sloj uvideva; kako veličanske važnosti za celo državo in za vsakega je, da se vojno posojilo kar je le mogoče zname nito obnese. Financijalna zmaga, ki jo bo izrazil uspeh tretjega vojnega posojila, je že danes zagotovljena, a vsakdo naj hiti in naj izrabi še zadnje dni, da podpiše kolikor le more, da bo ta financijalna zmaga čim najbolj sijajna in da bo ves svet videl, kako smo močni in kako brezuspešna so vsa prizadevanja združenih sovražnikov.

† Dr. Janko Šavnik

Dne 29. oktobra t. l. je umrl vsled težkih ran, ki jih je dobil na južnem bojišču, v Stari Pazovi na Slavonskem, dr. Janko Šavnik, nadporočnik v evidenci in odvetnik v Trstu. Pokojnik, sin bivšega tukajšnjega župana, se je porodil leta 1881., dovršil gimnazijo v Ljubljani, pravniške študije pa na Dunaju. Kot odvetniški koncipijent je služboval v Kranju in v Ljubljani in nazadnje v pisarni svojega bratranca in svaka dr. Wilfana v Trstu, v čegar družbi je leta 1913. tudi otvoril svojo pisarno.

Izmed nešteti žrtev, katere je že zahtevala sedanja vojska, je morebiti malokatera vzbudila poleg dr. Bercetove daleč na okolu toliko odkritega in splošnega sožalja, kakor ta.

Ko se je bližal zvršetku svojega razvoja, ga je zagrabila neizprosna roka Usode, ter ga iztrgala iz kroga rodbine in onih, ki so od njega še toliko pričakovali.

Svoje najboljše moči je posvetil pokojnik Sokolstvu, od katerega je mnogo, mnogo prejel. Kdor se še spominja šibkega dečka in je videl pozneje krepkega moža, se je razveselil, kake moči nam more dati telovadnica.

A tudi Sokolstvo mu dolguje veliko. Odličen telovadec in še boljši telovadski pedagog, je vzgojil marsikoga, ki ga štejemo danes med najboljše mlajše moči. Vesten in razumen delavec v različnih odborih sokolske organizacije je pa smatral za svoje pravo torišče vendarle telovadnico; delu v njej se je posvetil z redko vnemo, vztrajnosjo, ljubeznijo in prizanašanjem in nič manjšim strokovnjaštvom. Bil je v najlepšem pomenu besede frontni oficir Sokolstva, kakor je tudi kot vojak junaško padel v — fronti.

Kot človek vljuden, a nevpogljiv na zgoraj, najboljši tovariš svojim sodrugom, ljudomil do nižjih, je spadal med tiste redke ljudi, ki — dasi mnogo pomenijo — nimajo sovražnikov.

Za marsikoga ni živel zastoj, a padel je za nas vse, ki čakamo končne zmage ... Časten in blag mu spomin!

Junaki — Jezusovi svatje!

Spreminja smrti lica, zapira okó,
junaško srce ne trepeče pred njo;
saj próstost iz smrti izvira!

Körner — Prešeren.

Jože Brce, Peter Bevk, Janez Triller, Vinko Lapajne, Avgust Levičnik, Janko Šavnik, padli moji Moravčani, pa vi drugi rojaki, ki ste pustili cvet življenja svojega na bojnih poljanah!

Umrli ste — za nas!

Zato živite v srcih naših.

Ljubezen in hvaležnost ne pozna smrti, ne pozna ločitve.

Ljubi Jezus vas je povabil med svoje svate, med svoje soldate.

Skoro vam da dnevno povelje: „Junaki moji, pojdite v gaje rajskega Libanona, pa naberite palmovih vejic, vejic miru in sprave. Kajti skoro zakličem bednemu, trpečemu, razdvojenemu človeštvu z Vašim Prešernom:

Zive naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
da, koder solnce hodi,
prepír iz sveta bo pregnan!
Da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Rajski svatje, junaki ljubi! Mi pa vam napi-vamo z narodno zdravljico:

Potlej pa pojd' po lon,
pred ta nebeški tron
k Jezusu.

Podkrajec.

===== Opozarjamo na „Brambni ščit“ v Kranju! =====

DNEVNE VESTI.

Ranjen je bil na obeh nogah pri zadnjih spopadih na italijanskem bojišču c. in kr. rez. praporščak, učitelj **Leopold Azman** iz Kranja.

Umrli je v Celovcu 2. t. m. za vročinsko boleznijo **Franc Engelmann** iz Kranja. Služil je pri domobrancih v Bovcu. Pokopali so ga minulo sredo v Celovcu.

„Brambni ščit“ v Kranju. Na dan 7. t. m. določeno slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit, je preloženo vsled nastalih zaprek na dan 5. decembra in se bo spojila ta slovesna prireditev z 2. decembrom, z dnem, ko je naš presvitli vladar Njega veličanstvo cesar Franc Josip I. zasedel prestol našega cesarstva.

Vpoklic. C. kr. domobranksko ministrstvo razglaša, da morajo 16. novembra 1915. v vojaško službo tisti avstrijski in ogrski črnovojniški dolžnosti podvrženi državljani, ki so rojeni v letih 1875., 1876., 1877., 1891. in 1895. in so bili spoznani za sposobne pri novem pregledovanju letnikov 1873. do 1877., potem 1891., 1895. in 1896. ter pri naknadnem pregledovanju do 16. novembra 1915., če že ne služijo z orožjem ali so za določen ali nedoločen čas oproščeni službovanja.

Vojaški dopusti. C. in kr. 5. armadno etapno poveljstvo je kranjskemu deželnemu odboru sporočilo, da more gospodarske dopuste vojaškemu moštvu, ki je na bojišču ali v etapnem ozemlju, iz vojaških ozirov dovoljevati le v prav posebno ozira vrednih slučajih, n. pr. če je obstoj kake rodbine ogrožen itd. Prošnje za take dopuste mora, ko jih je potrdilo politično oblastvo, predpostavljeno poveljstvo s priporočilom službenim potom predložiti armadnemu etapnemu poveljstvu.

Občine preskrbite se pravočasno z moko! Popisovanje žitnih zalog z dne 15. t. m. je končano in na tej podlagi napravljeni občinski in okrajni aprovizacijski načrti morajo biti vsak čas gotovljeni. Vsaka občina sme torej pri svojem okrajnem glavarstvu naročiti toliko moke, kolikor zahteva aprovizacijski načrt. Ker pa se mora skoro vsa moka dobiti iz Ogrske in preide od naročila do prejema najmanj 4 do 6 tednov, zato naj se vsaka občina preskrbi z moko vsaj za tri mesece vnaprej, sicer se lahko zgodi, da ostane po svoji krivdi naenkrat brez moke. Moko je treba plačati vnaprej in vložiti obenem denar z naročilom pri c. kr. okr. glavarstvu. Žitni zavod v Ljubljani pa naj se o vplačilu istočasno dbvesti.

Nabava otrobov. Vsak kmetovalec, ki je prodal Žitnemu zavodu pšenico ali rž, ima pravico, da prejme v mlinu kamor je peljal žito, ali pa od krajevnega zastopnika centrale za krmila, polovico tistih otrobov, kar jih napravi mlin iz oddanega žita. Otrobi se prejemajo proti oddaji nabavnega lista za otrobe, ki ga je prejel vsak kmetovalec od komisarja, kateremu je prodal žito. Otrobi stanejo K 17.20 če se jih vzame v mlinu ali K 17.70 na železniški postaji za 100 kg netto brez vreč. Pripomnimo, da vsak kmetovalec, najsi je prodal Žitnemu zavodu kaj pšenice in rži ali ne, lahko prejme poleg tega še po 20 kg otrobov na leto za vsako govedo in konja. Ti otrobi pa so po K 23.60 vzeti v mlinu oziroma K 24.10, iz bližnje železniške postaje, za 100 kg netto brez vreč. Dobivajo se pri krajevem zastopniku centrale za krmila, oziroma nje deželnega zastopnika: Gospodarske zveze v Ljubljani.

Razglas. Vsled ministrske naredbe z dne 20. oktobra 1915 dr. zak. št. 313 so vse zaloge ovčje volne zasežene v vojne namene in je vsako razpolaganje z njimi strogo prepovedano. Vzlic temu pa je dovoljeno prodajati zaseženo volno še do 15. novembra 1915 a le na take kupčevalce, ki se izkažejo s tuuradno tozadevno legitimacijo. Po 15. novembru 1915, pa je vsako razpolaganje zasežene volne splošno prepovedano. Zasežene so sle-

deče vrste ovčje volne: varjena volna, volna v hrbtnem perilu, v ročno in tovarniško izdelanem perilu, kožna volna, volna strojarjev, volna crknjenih ovc in volna krznarjev v surovem ali samo pranem stanju. Zaloge zasežene volne naznanjati je prvokrat 15. novembra 1915, nadalje vsakega 15. dne v mesecu pa one zaloge, ki so med tem prirastle in sicer vsakokrat prevzemalna komisija za volno v trgovskem ministrstvu na Dunaju Schafwollübernahmskommission in Handelsministerium in Wien. Končno se še opozarja na ministrsko naredbo z dne 20. oktobra 1915 dež. zak. št. 316 ki določa spreminjaje ministrsko naredbo z dne 14. maja 1915 dež. zak. št. 121, da se morajo naznanjati semkaj zaloge volne crknjenih ovc, volne strojarjev in volne krznarjev. V naznanilih, ki jih je s predpisanimi tiskovinami po stanju z dne 1. do 8. vsakega meseca semkaj podajati vpisati je še ravnokar označene vrste volne in je v tem namen tiskovino primerno spopointiti. Kdor bi ravnal proti predpisom te naredbe se bo strogo kaznoval.

Omejitev alkoholizma. Vsled naredb c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 17. oktobra 1915 št. 27608. dež. zak. št. 34 se izpremeni § 3 ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 20375 dež. zak. št. 24, s katerim se izdajajo odredbe za omejitev alkoholizma (pijančevanje) in naj se taisti glasi takole: § 3. Tudi izven v §§ 1. in 2. omenjenih prepovedanih časov je vsekako prepovedano oddajati (točiti ali prodajati) žgane opojne pijače pripadnikom oborožene sile, civilnim osebam, ki so poklicane v vojno službo pri armadi, uslužbencem podjetij, ki so postavljena pod zakon o vojnih dajatah, osebam, ki gredo na nabor ali k prebiranju, in vojnim vjetnikom. Pri vojnih transportih vsake vrste, kakor tudi posamezno potujočim osebam moštva, se ne smejo oddajati niti druge alkoholne pijače, kakor pivo, vino, mošt itd. Izjeme morejo nastopiti le na posebno zdravniško odredbo ali z izrecnim dovoljenjem transportnega poveljnika ako je taisti častnik ali častniku enak.

Oddaja zlatih in srebrnih predmetov državnim izmenjevalnim uradom. V mnogih gospodinjstvih dobijo se zlati in srebrni predmeti (nakit ali drugo), ki se ali sploh več ne rabijo ali pa vendar brez občutne žrtve lahko pogrešajo. V roki posameznika nimajo ti predmeti nobene posebne gospodarske vrednosti, zbrani v posesti države ali občekoristnih zavodov pa se zamorejo za splošno zelo plodonosno porabiti ter pripomorejo nad vse važnim gospodarskim nalogom do izvršitve. Iz domoljuba in smisla za obči blagor so že zdaj mnogi dali take zlate in srbne stvari brezplačno na razpolago vojnopomožni akciji. „Zlato dam za železo“ za njene občekoristne namene. Po dosedanjih uspehih je pričakovati, da bo ta vojnopomožna akcija tudi v naprej dobivala s patrijotičnimi darili zlatih in srebrnih predmetov zadostna sredstva. Ker pa marsikateri vsled svojih gospodarskih razmer ali vsled večje vrednosti zlatih in srebrnih predmetov ni v položaju ali ni pripravljen iste brezplačno prepustiti. se opozarja, da se more pod sedanjimi okoliščinami tudi proti plačilu oddajati take predmete glavnemu novčnemu uradu ali pa državnim izmenjevalnim uradom (puncovnim uradom v Pragi in Gradcu) kateri izplačuje vrednost žlahtne kovine v kronski veljavi

ter s tem služiti v veliki meri splošnosti. Pri tem se nudi prilika, da se dobi za v takih zlatih in srebrnih predmetih se nahajajočo kovino višje cene kakor pred vojsko ali po vojski. Zlati in srebrni predmeti, ki se neposredno ali po posredovanju izmenjevalnih uradov oddajo glavnemu novčnemu uradu, se bodo tamkaj stopili, od nepravih primesi ločili, v novce ali šibike predelali ali pa spravili v kako drugo za trgovino z žlahtnimi kovinami pripravno obliko. Potem se bo zlato in srebro po potrebi porabilo. Velik del pojde k avstro-ogrski banki, kjer služi ali za okrepitev kovinske podlage našega denarstva ali pa nabavi inozemskih plačilnih sredstev in potemtakem za plačilo inozemskih surovin ali izdelkov, ki jih vojaška uprava, ali domače gospodarstvo potrebuje. Nekaj zlata se od jeseni lanskega leta prodaja tudi zlatarjem proti predložitvi od zadruge izdanega potrdila o potrebi ter pod nadzorovanjem resnične industrijske porabe, da se tem obrtnikom vsaj v omenjeni meri omogoči vzdrževanje njihovih obratov in se v tej obrtni panogi zaposlene osebe obvaruje brezdelja. Kakor je videti, zamorejo posestniki zlatih in srebrnih predmetov pospeševati zelo važne in koristne namene, ako izmenjajo take predmete, ki jih lahko pogrešajo, pri glavnem novčnem uradu ali pa pri državnih izmenjevalnih uradih (puncovnih uradih) v Pragi in Gradcu. Zlati in srebrni predmeti se lahko pošljejo tudi po pošti na te urade, ki bodo v tem slučaju uradno dognano vrednost potom poštne hranilnice nakazali. Posestnikom zlata se more izdati o prostovoljni izmenjavi njih zlata proti bankovcem potrdilo (certifikat), kateri bo še poznim potomcem drag spomin na svetovno vojno.

Ob mrtvi materi.

Zložil D. Saul. — Prevedel Podkrajec.

I.

Glej solnce ljubega že seva
skoz okno žarek presvetel,
se koplje v sreči jutro dneva,
kdo bi tu ne bil vesel!
Srce mi trpka bol zaliva,
besede ni, oko rosno,
na odru tu pa mati sniva
v odelu smrtnem premirno.

II.

Ljubo ta usta govorila,
sedaj zamrl jim glas je vsak,
očesa zvesta se sklenila,
izginil je smehljaj sladak.
Zagrešil kaj sem, smrt ti blede,
zadel da tvoj me kruti meč?
Oj bridka, bridka je beseda:
da matere jaz nimam več.

III.

Sklenila je roke prevele,
ožarja jo jutranji svet,
obraza črte so prebele,
mir božji je po njih razlit.
Oj vse, oj vse je zdaj minulo,
mladostni sen je moj končan!
Poljubljam roke, lice milo,
obraz zakrijem ti solzan.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V KRANJU.

Štev. 140.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

zastopnikov in odposlancev okrajne bolniške blagajne v Kranju

ki se vrši

**v nedeljo, dne 14. novembra 1915 ob 10. uri dopoldne
v mestni posvetovalnici v Kranju hšt. 1.**

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo blagajnika o računskem zaključku za leto 1914.
3. Volitev: a) 9 članov načelnštva in 3 namestnikov; b) 6 članov nadzorstva in 3 namestnikov; c) 5 članov razsodišča in 3 namestnikov.
4. Slučajnosti.

Za slučaj, da bi ne bilo ob napovedanem času navzočih najmanj $\frac{1}{4}$ opravičenih udeležnikov (§ 29., IV. odstavek blagajničnih pravil), se vrši isti dan ob 11. uri dopoldne ravnotam novo zborovanje z neizpremenjenim dnevnim redom.

Načelnštvo okrajne bolniške blagajne v Kranju,

dne 4. novembra 1915.



54

V prebridki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni in dobri sin, brat, nečak in stric, gospod

DR. JANKO ŠAVNIK,

c. kr. nadporočnik v ev., advokat v Trstu,

težko ranjen na južnem bojišču, dne 29. oktobra t. l. v Stari Pazovi v Slavoniji izdihnil svojo blago dušo.

Zemski ostanki pokojnika se prepeljejo v Kranj, da se polože v domačo zemljo k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

V Kranju, dne 4. novembra 1915.

Dr. Karl Šavnik,
c. kr. višji finančni svetnik,

Ph. Mr. Fran Šavnik,
c. kr. med. oficijal v ev. in lek.
voditelj,

Dr. Pavel Šavnik,
c. in kr. asist. zdravnik v rez. in
vscučiliški asistent,
bratje.

Karl in Leopoldina Šavnik,
starši.

Marija Wilfan,

Anica Emmer,
sestri.

Marija Šavnik,
teta.

Dr. Edvard Šavnik,
c. kr. višji okrajni zdravnik,
stric.

Dr. Josip Wilfan,
advokat,

Ing. Fran Emmer,
c. kr. inženir,
svaka.

Zofija Šavnik roj. Verbič,
svakinja.

Nečaka in nečakinje.

Brez posebnega obvestila.



Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupi

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-45

! Za zimo!

Najstarejša
trgovina

! Za zimo!

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča

2 52-45

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluze in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI PRESERNOVA ULICA št. 3.

8 12-12

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1914
vlog dne 30. junija 1915
rezervnega zaklada

740 milijonov kron,
46 mil. 800 tisoč K,
1 mil. 330 tisoč K.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike,

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka.